

Luksemburg

Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja - Luksemburg

Kako lahko uveljavljam odškodnino ali druga pravna sredstva/nadomestila zoper storilca kaznivega dejanja v sodnem postopku (kazenski postopek) in na koga moram nasloviti ta zahtevek?

Obstaja več načinov za uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja.

Da bi kazensko sodišče odločalo o odškodnini, se mora žrtev obvezno vključiti v kazenski postopek in uveljavljati premoženjskopравни zahtevek ter od storilca kaznivega dejanja, če je spoznan za krivega, zahtevati pravično odškodnino. Žrtvi ni treba priti na obravnavo. Lahko jo zastopa odvetnik, svoje zahteve pa lahko oblikuje pisno pred obravnavo.

Poleg tega je bila s spremenjenim zakonom z dne 12. marca 1984 o odškodnini za določene žrtve, ki so zaradi kaznivega dejanja utrpeli telesne poškodbe, določenim žrtvam kaznivih dejanj podeljena pravica do odškodnine v breme državnega proračuna. To je pomemben ukrep v korist žrtev, kadar: povzročitelj nasilja ni bil identificiran; je povzročitelj nasilja sicer bil identificiran, vendar ga ni mogoče najti; je storilec kaznivega dejanja plačilno nesposoben. Žrtev mora za to ministru za pravosodje predložiti zahtevo za uveljavljanje odškodnine, minister pa mora odločiti v šestih mesecih.

Država mora odškodnino plačati le, če žrtev ne more dobiti učinkovite in zadostne odškodnine iz drugega naslova (*npr. od storilca, iz naslova socialne varnosti ali osebne zavarovanja*).

Če država žrtvi plača odškodnino, lahko ta še vedno uveljavlja premoženjskopравни zahtevek in od storilca zahteva dodatne zneske, če se ji odškodnina ne zdi zadostna. V takem primeru mora žrtev sodišče obvestiti, da je državi predložila zahtevo za uveljavljanje odškodnine oziroma da je od države dobila tako odškodnino.

V kateri fazi kazenskega postopka moram predložiti zahtevek?

Žrtev ima pravico uveljavljati premoženjskopравни zahtevek tako, da preiskovalnega sodnika pisno obvesti o tem, da uveljavlja premoženjskopравни zahtevek za povračilo škode, ki naj bi jo utrpela. Ta zahtevek se lahko vloži kadar koli med postopkom. Žrtev lahko premoženjskopравни zahtevek uveljavlja tudi samo med kazensko obravnavo.

Vendar je treba opozoriti na dejstvo, da žrtve ne bo več mogoče zaslišati kot priče, če se odloči, da bo premoženjskopравни zahtevek uveljavljala pred obravnavo.

Če žrtev ne uveljavlja premoženjskoprnega zahtevka in ne oblikuje zahtevkov, ji kazensko sodišče ne bo moglo po uradni dolžnosti dodeliti odškodnine.

Vendar pa žrtev, ki ne uveljavlja premoženjskoprnega zahtevka med kazensko obravnavo, ne izgubi svoje pravice do odškodnine. Zoper storilca kaznivega dejanja lahko namreč še vedno vloži tožbo pri civilnem sodišču, vendar mora ukrepati v okviru veljavnega zastaralnega roka v civilnih zadevah in dokazati, da sporna dejstva pomenijo civilnopravno kršitev.

Zahteva za uveljavljanje odškodnine se lahko ministru za pravosodje predloži, preden je sprejeta pravnomočna odločba v kazenskem postopku. Poleg tega jo je treba vložiti v dveh letih od datuma dejanj. Če je zoper storilca uveden sodni pregon in žrtev uveljavlja premoženjskopравни zahtevek, se rok za vložitev takega zahtevka podaljša, izteče pa se šele dve leti po pravnomočni odločbi sodišča, ki odloča v kazenski zadevi. Če žrtev svojih pravic ne uveljavlja pred kazenskim sodiščem in če je izdana odločba postala pravnomočna, lahko žrtev ukrepa pred civilnimi sodišči in pridobi odločbo o civilnopravnem zahtevku. V takem primeru se rok podaljša za dve leti po pravnomočnosti sodne odločbe o civilnopravnem zahtevku. Če pa je žrtev mladoletna oseba, začne prekluzivni rok teči šele z dnem, ko postane polnoletna, če so za dejanja zagrožene kazenske sankcije ali če so določena in sankcionirana s členi 372, 373, 375 (*poseg v spolno nedotakljivost in posilstvo*), 382-1 in 382-2 (*trgovina z ljudmi*), 400, 401a, 402, 403 ali 405 (*naklepni uboj, ki ni kvalificiran kot umor, in naklepne telesne poškodbe*) luksemburškega kazenskega zakonika.

Kaj lahko zahtevam v zahtevku in kaj moram navesti (skupni znesek in/ali posamezne izgube, izgubljeni dobiček in obresti)?

Žrtev mora v okviru kazenskega postopka vložiti svojo zahtevo, ki vsebuje natančne zahtevke, bodisi pisno bodisi ustno na obravnavi, nič pa ji ne preprečuje, da tega ne bi pisno storila že pred obravnavo. Vsekakor mora žrtev za utrpelo premoženjsko

škodo predložiti dokazila (zdravniška potrdila, račune itd.). V praksi sodišče na obravnavi najprej zasliši pričë in domnevnega storilca, nato pa preide na morebitne premoženjskopravne zahteve. Tedaj žrtev ali njen odvetnik v imenu in za račun svojega pooblastitelja izjavi, da uveljavlja premoženjskopravni zahtevek, ter sodišču, predstavniku tožilstva in strankam v postopku predloži dokument, ki vsebuje natančne zahteve. Žrtvi sicer ni treba priti na obravnavo, ampak jo lahko na njej zastopa odvetnik.

Zahteva se lahko vloži na posebnem listu papirja, na katerem se navede različna utrpela škoda (premoženjska/ekonomska škoda in/ali nepremoženjska škoda) z natančnimi zneski. Če škode ni mogoče opredeliti s številkami ali če znesek še ni znan, se navede, da je znesek „pm“ (pro memoria).

V večini primerov je sodišče, ki je pristojno za sojenje storilcu kaznivega dejanja, tisto, ki v primeru spoznanja obdolženca ali obtoženca za krivega določi znesek odškodnine, ki se žrtvi dodeli za povračilo njene škode.

Z odškodnino se krijejo naslednje izgube in stroški žrtve kaznivega dejanja:

materialna (neduševna) škoda:

- stroški zdravljenja poškodbe (ambulantno in bolnišnično zdravljenje, okrevanje);
- dodatne potrebe ali stroški, ki izhajajo iz poškodbe (tj. pomoč in nega, začasno in trajno zdravljenje, daljša fizioterapija, prilagoditev stanovanja, posebni pripomočki itd.);
- trajne poškodbe (npr. invalidnost in druge trajne omejitve);
- izguba zaslužka v času zdravljenja in po njem (tudi izgubljeni dohodek in izguba sposobnosti ustvarjanja zaslužka ali zmanjšano preživljanje itd.);
- izguba poklicnih priložnosti;
- stroški sodnih postopkov v zvezi z dogodkom, ki je povzročil škodo, kot so stroški pravnih storitev, sodni stroški;
- odškodnina za ukradeno ali poškodovano osebno lastnino;

duševna (moralna) škoda:

- bolečine in trpljenje žrtve;
- poslabšanje kakovosti življenja (če življenje ni več enako, kot je bilo pred kaznivim dejanjem);
- skaženost (brazgotine, izguba uda ali drugo);
- škoda zaradi posega v spolno nedotakljivost.

Sodišče lahko odredi izvedensko mnenje za oceno natančnega zneska utrpele škode. To je običajen postopek, zlasti v primeru hudih telesnih poškodb.

V takem primeru lahko sodišče dodeli predplačilo.

Po podanem izvedenskem mnenju se sprejme sodba o civilnopravnem zahtevku, v kateri je določena odškodnina, ki jo je treba plačati.

Najvišji znesek odškodnine, ki jo lahko dodeli minister za pravosodje, ne sme presegati zgornje meje, ki se vsako leto določi z uredbo Velikega vojvodstva. Za leto 2017 je bila ta zgornja meja določena na 63 000 EUR. Minister lahko poleg tega dodeli predplačilo.

Ali obstaja poseben obrazec za takšne zahteve?

V Velikem vojvodstvu Luksemburg ne obstaja poseben obrazec zahteve za uveljavljanje odškodnine.

Zahteve se vložijo na posebnem listu papirja.

Zahteva za uveljavljanje odškodnine, naslovljena na ministra za pravosodje, mora biti sestavljena v francoščini, nemščini ali luksemburščini, vključevati pa mora datum, kraj in natančno naravo dejanj.

S katerimi dokazi moram podpreti svoj zahtevek?

V okviru zahteve pri sodiščih, ki odločajo v zadevi, je treba vložiti premoženjskopravni zahtevek in predložiti vsa dokazila, iz katerih je razvidna škoda (konkretni primeri so navedeni spodaj).

V okviru zahteve za uveljavljanje odškodnine, naslovljene na ministra za pravosodje, je treba temu pismu priložiti dokazila v zvezi z dejanji in škodo, ki jo je žrtev utrpela.

Neizčrpan seznam:

- kopija prijave ali dokazilo o uveljavljanju premoženjskopravnega zahtevka;
- kopija sodne odločbe ali sodbe o tožbi v kazenski zadevi in civilnopravnem zahtevku (če se uveljavlja premoženjskopravni zahtevki);
- odločba o civilnopravnem zahtevku (na primer po izvedenskem mnenju);
- dokazila o škodi: zdravniška potrdila, v katerih so podrobno navedeni narava utrpelih poškodb, trajanje nezmožnosti za delo ter morebiti narava posledic in trajna nezmožnost za delo;
- dokazila o stroških zdravljenja poškodbe (ambulantno in bolnišnično zdravljenje itd.);
- dokazilo o plačevanju prispevkov za socialno varnost;
- dokazila o znesku kakršne koli odškodnine, prejete iz naslova socialne varnosti;
- kopija zavarovalne pogodbe;
- dokazila o znesku kakršne koli odškodnine, prejete od zavarovalnice;
- dokazila o izgubi zaslužka v času zdravljenja in po njem.

Ali moram v zvezi z zahtevkom plačati sodne takse ali druge stroške?

V okviru kazenskega postopka mora vsaka stranka ne glede na izid postopka plačati stroške svojega odvetnika. Vendar lahko stranka, ki je v stiski, zaprosi za pravno pomoč. V takem primeru stroške plača država.

Žrtev lahko zahteva tudi povrnitev stroškov postopka. Stroške izvedenskega mnenja a priori nosi obdolženec/obtoženec.

V okviru zahteve za uveljavljanje odškodnine, naslovljene na ministra za pravosodje, ni sodnih stroškov, povezanih s tako zahtevo.

Ali lahko pred in/ali med postopkom dobim pravno pomoč? Ali lahko dobim pravno pomoč, če ne živim v državi, v kateri poteka postopek?

Žrtev lahko prejme pravno pomoč pred in/ali med postopkom pod pogoji, določenimi z luksemburško zakonodajo, za kar mora izpolniti nacionalni obrazec, ki ga je mogoče prenesti s spletišča odvetniške zbornice v Luxembourg: <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Obrazcu je treba priložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da žrtev nima zadostnih finančnih sredstev za plačilo stroškov svoje obrambe. Zahteva se pošlje predsedniku odvetniške zbornice v sodnem okrožju stalnega prebivališča prosilca, predsednik pa odloči, ali se pravna pomoč odobri ali ne.

Vsakdo se lahko obrne na službe za informacije in pravno svetovanje. Za kakršne koli pravne informacije je brezplačno na voljo „služba za sprejem in pravne informacije“ (*Service d'accueil et d'information juridique*): <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>.

V katerih primerih bi kazensko sodišče zavrglo ali zavrnilo moj zahtevek zoper storilca kaznivega dejanja?

Če je žrtev vložila zahtevo za uveljavljanje odškodnine in je storilec v kazenskem postopku oproščen, ker dejanja ne pomenijo kaznivega dejanja, bo sodišče vseeno odločilo, ali je krivdno ravnanje obdolženca vzrok za škodo, ki jo je utrpela žrtev. Če to drži, bo obdolžencu naložilo plačilo odškodnine. Če pa žrtev ne dokaže vzročne zveze med ravnanjem obdolženca in utrpelo škodo, bo sodišče zahtevo žrtve zavrnilo.

Ali lahko zoper tako odločbo vložim pritožbo ali druga pravna sredstva?

Žrtev lahko vloži pritožbo zoper odločbo kazenskega sodišča.

Poleg tega lahko žrtev vloži zahtevo za uveljavljanje odškodnine pri ministru za pravosodje in ima pravico do odškodnine, če storilec kaznivega dejanja ni bil obsojen, pod pogojem, da je žrtev kaznivega dejanja in povzročitelj nasilja ni bil identificiran, ali če je bil identificiran, vendar ga ni mogoče najti, ali če je storilec kaznivega dejanja plačilno nesposoben.

Če postopek ni uveden in torej odškodnine ne določi sodišče, lahko ministrstvo za pravosodje dodeli pavšalno odškodnino in/ali na svoje stroške odredi izvedensko mnenje za določitev zneska odškodnine, ki bo dodeljena žrtvi.

Če mi sodišče dodeli odškodnino, kako lahko zagotovim izvršitev sodne odločbe zoper storilca kaznivega dejanja in kakšno pomoč lahko dobim pri tem?

Vloga kazenskega sodišča je, da oceni škodo, ki jo je utrpela žrtev, vendar pa ne posreduje pri izterjavi dodeljene odškodnine.

Žrtev je tista, ki mora po izdani pravnomočni odločbi ukrepati, da bi od storilca kaznivega dejanja pridobila plačilo te odškodnine.

Nadzor nad izterjavo odškodnine najpogosteje prevzame odvetnik, ki najprej poskuša plačilo doseči sporazumno, tako da se poveže z odvetnikom obsojenca, nato pa s prisilno izvršbo sodbe, tako da zadevo preda sodnemu izvršitelju.

Če sodišče izreče pogojno obsodbo s preizkusno dobo, ki vključuje obveznost nadomestila škode, generalni državni tožilec, ki je pristojen za izvrševanje kazni, preveri, ali obsojena oseba dejansko spoštuje svojo obveznost.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 19/03/2019